

TELEGRAFUL ROMAN.

Pag. | 72

Telegraful este de doi ani pe săptămână: Mercoledì și Sabato.
 Prezentarea este de câte două săptămâni la fiecare săptămână, pe săptămâna în care se publică.
 Prezentarea este de câte două săptămâni la fiecare săptămână, pe săptămâna în care se publică.

№ 39.

Civiliz. 20. Mai 1853.

Deputate telegrafice.

Konstantinopol 16 Mai. Săptămărea miniştrilor; Mustafa Paşa, Paşa Mare vizir, Rehid Paşa din afară, Mehmed Ali Paşa de pescăruş. Menişkeri a avut la Sultanul asidueni. Negotiaziviele au fost bune. Cetearea este din pace.

Zara 22 Mai. Prinţele din Montenegro a ajuns aici pe vaporele, gasit în a călătoriei mai departe la Kararo.

Berlin 24 Mai. Prinţele şi prinţesa din Prusia au ajuns aici din casa Bolşevici. Prinţele şi prinţesa au rămas în Prusia.

Breeda 23 Mai 5 ore seara. Tokmai a ajuns aici pe vaporele Belmiază cu dăna de Braganţa. Regele Prusiei se aplecă pe zi la 11 ore seara.

Breeda 24 Mai. Astăzi la 9 ore dimineaţa au plecat regele Belmiază şi dăna de Braganţa de aici. Totuşi, seară.

Berlin 24 Mai. Ambasadorul austriac Conte Karini s-a prezentat de aici.

Unca cea a societăţii din Asia la Trieste, adică între cele două imperii, cu Imperiul şi China, are o sarcină pe care încă mai demonstrei din poezie. Nănkini s-a dat tare ameninţat de rebel, care se vede a îndrepta totuşi puterea lor spre Pekin. Americanii au slovoziş o proclamaţie, dar carea e declară că vor aderă la o cauză, ca se decide porţile sale comerciale deschise.

Ardile ce s'au scris în luna mai.

Unca cea a societăţii din Asia la Trieste, adică între cele două imperii, cu Imperiul şi China, are o sarcină pe care încă mai demonstrei din poezie. Nănkini s-a dat tare ameninţat de rebel, care se vede a îndrepta totuşi puterea lor spre Pekin. Americanii au slovoziş o proclamaţie, dar carea e declară că vor aderă la o cauză, ca se decide porţile sale comerciale deschise.

Unca cea a societăţii din Asia la Trieste, adică între cele două imperii, cu Imperiul şi China, are o sarcină pe care încă mai demonstrei din poezie. Nănkini s-a dat tare ameninţat de rebel, care se vede a îndrepta totuşi puterea lor spre Pekin. Americanii au slovoziş o proclamaţie, dar carea e declară că vor aderă la o cauză, ca se decide porţile sale comerciale deschise.

Poesia portugaleză are în ea o parte a caracteristicilor portugalezilor. Poesia portugaleză are în ea o parte a caracteristicilor portugalezilor. Poesia portugaleză are în ea o parte a caracteristicilor portugalezilor.

Unca cea a societăţii din Asia la Trieste, adică între cele două imperii, cu Imperiul şi China, are o sarcină pe care încă mai demonstrei din poezie. Nănkini s-a dat tare ameninţat de rebel, care se vede a îndrepta totuşi puterea lor spre Pekin. Americanii au slovoziş o proclamaţie, dar carea e declară că vor aderă la o cauză, ca se decide porţile sale comerciale deschise.

Unca cea a societăţii din Asia la Trieste, adică între cele două imperii, cu Imperiul şi China, are o sarcină pe care încă mai demonstrei din poezie. Nănkini s-a dat tare ameninţat de rebel, care se vede a îndrepta totuşi puterea lor spre Pekin. Americanii au slovoziş o proclamaţie, dar carea e declară că vor aderă la o cauză, ca se decide porţile sale comerciale deschise.

Unca cea a societăţii din Asia la Trieste, adică între cele două imperii, cu Imperiul şi China, are o sarcină pe care încă mai demonstrei din poezie. Nănkini s-a dat tare ameninţat de rebel, care se vede a îndrepta totuşi puterea lor spre Pekin. Americanii au slovoziş o proclamaţie, dar carea e declară că vor aderă la o cauză, ca se decide porţile sale comerciale deschise.

TELEGRAFUL ROMAN.

Pag. | 76

Telegraful este de doi ori pe săptămână: Mercuria și Sâmbăta.
— Prenumeratiunea se face în Sibiu la espeditura foiei; pe afară la C. R. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate către espeditura.

N^{ro} 39. ANULŪ I.

Sibiu 20. Maiu 1853.

Pretul pnenumeratiunei pentru Sibiu este pe anu 7. fl. m. c.; ear pe o jumătate de anu 3. fl. 30. cr. — Pentru celelalte parti ale Transilvanii și pentru provinciile din Monarhia pe unu anu 8. fl. ear pe o jumătate de anu 4. fl. — Insetatele se plătescu cu 4. cr. șirulu cu slove mici.

Depeșe telegrafice.

Constantinople 16 Maiu. Scimbarea ministrilor; Mustafa Giritli Pașă Mare vezirü, Reșid Pașă din afară, Mehmed Ali Pașă de resbelü. — Mencicofü a avutü la Sultanulü audiențä. Negoțiațiunile fluturä încă. Cetatea este în pace.

Zara 22 Maiu. Principele din Montenegro a ajunsü aicea pe vaporele „taurusü“ și a călătoritü măi departe la Cataro.

Berlinü 24 Maiu. Principele și principesa din Prusia aü ajunsü aicea din cauza bolnăvirei fiului lorü principelui Fridrihü Vilhelmü.

Dresda 23 Maiu 5 ore séra. Tocmai acuma ajunsä aicea regele Belgiului cu duca de Brabantü. Regele Prusiei se așteptä astăzi la 11 ore séra,

Dresda 24 Maiu. Astăzi la 9 ore diminēta aü plecatü regele Belgiului și duca de Brabantü de aicea la Gota.

Berlinü 24 Maiu. Ambasadorele austriacü Contele Carniți s'a reciematü de aici.

Poșta ce a sositü din Asia la Triestü, aduce între altele știrea, că Împeratulü Hinei arü fi scosü pe cei măi mari demnitarü din posturi. Nancingü să fie tare amenințatü de rebeli, cari se vedü a îndrepta tötă poterea lorü spre Pcingü. — Americaniü aü slobozitü o proclamațiune, în care ei deciarä că vorü adstränge pe Iapani, ca să descidä porturile sele comerțiului obștescü.

Arțile séu mäiestriale cele frumöse.

(Urmare.)

În Spania înflorea încă în epoca trubadurilorü dialectulü catalonicü; poesia însä aici ajunsse la lumea sea, după ce Ferdinandü catoliculü a împreunatü tötă monarhia, după ce coprinse Neapolulü, după ce se descoperi America, adecä pe cândü se afla și starea cea politicä în culmea înflorirei sele. Lope de Vega s'a născutü la anulü 1562, Calderonü la 1600 și ambii acestia serbarä de împreună cu monarhia splendórea cavalerismului celui veciü. Cu tóte aceste limba spaniolä are să'și mulțämiască a sea deplinete la nemuritoriulü Cervante, care s'a născutü la a. 1562. Acesta păși ca unü profetü alü viitotiului vorbindü către trecutü, și bätându'și jocü de cavalerismulü anticü. Scăzändü mäi târziü însemnätatea Spaniei în privințä politicä, îndatä a începutü a repășii și poesia ei, până cândü cu întroducerea guberniului din vița frâncescä se întroduse și despotismulü gustului frâncescü.

Poesia portugaleză încă ajunge în culmea sea cu, și prin epoca eroilor din Portugalia. „Luisiada“ lui Samoene eși în prima edițiune la a. 1572.

Franța éráși o începu cu poesia epică, cu cântările despre cavaleri renumiți, la carii ea le pusă cununa. Înainte de a'și bate jocu Cervante de cavalerismul patrioților se, Rabelais o făcuse acésta cu romanțele sele satirice. Cu centralisațiunea monarhieii în Parisu poesia încă nu'și poté afla altă reședință mai potrivită de cătă acolo, întrându în servițiulu monarcului. Acésta se vede în poetul Corneille născutū la a. 1606, în Rasine, născutū la a. 1639, care cu limba sea cea rafinată se pare a fi scrisū mai multū pentru urecile curtenilor de cătă pentru ale poporulu. Despre Molière , de și a stătutū aprópe de curte, nu putemū zice, că nu a fostū poetul poporulu, cu tóte că descrițiunile sele caracteristice 'și le scóte parte mare din cerculū celū îngustū alū curtenilor. Din contră Woltaire și consoții lui poeți purtară cu cuviință îndatinată cătușele unui gustū absolutisticū, ce s'a făuritū la curte. Eii însă în obezi fiindū își bătură jocu de temnicerū, și presupuseră prin unū sibilū începutulū dramei celei mari a revoluțiunei, care a și urmatū în scurtū după dănși.

Vocea seú glasulū omulū este espresiunea cea nemizlocită a dispusețiunei sele din năuntru. Musica, adecă limba artificiale a sufletulu, a inimei, a dispusețiunei interne, este simțemântulū ce se împarte după ritmuri, care în melodiă 'și are progresulū vremelnicū, iar în armoniă espresiunea coprinsulu seú. Ea în desfășurarea sea generale este o măiestriă curatū creștinéscă. Căci chiarū ideea cea mai de frunte a creștinismulu este dragostea creștinéscă, care se rézimă pe o consunanță armoniósă a simțemintelorū, precum se rézimă credința creștină pe redicarea sufletulu dela cele timpurane la cele eterne. Și acésta este unica causă, pentru care musica la popórele din vecime n'a potutū ajunge la aceea deplinetate, de care ea se bucură astăzi. Musica cum o vedemū noi în zilele nóstre s'a desfășuratū pe pământulū celū clasicū alū Italiei. Aici se află înteiulū coralū seú musica bisericéscă. Guido de Arezzo a fostū celū din teiū, care a întrodusū notele musicalī încă în véculū alū 11 lea; în véculū alū 14 și 15 totū în Italia se mulțiră și perfecțiunará instrumintele de musică. În véculū alū 17 cu ocasiunea reformațiunei despărținduse statulū de biserică, se despărți și musica luméscă de cea bisericéscă. În timpulū resbelulu de 30 de ani, la anulū 1624 Veneția a fostū norocită a vedea producându se pe teatru opera cea din teiă cu totū aparatulū de musică.

În Franța încă Pipinū a întrodusū organele; însă musica instrumentale abia ajunse în véculū ulū 18 lea la unū gradū mai naltū de cultură. Olandezii își știură căștiga mai multe merite întru perfecțiunarea musicéi. Hucbaldū a fostū celū din teiū care a împreunatū mai multe glasuri într'unulū de căpeteniă. Faimosulū Betovenū a fostū acelū geniū, care a împreunatū reformele melodice ale italienilorū cu spiritulū scólei vece de musică. În cantecele naționali italienii remaseră artistii cei mai aleși. Din acele își traseră și'și tragū până în minutulū de față compusetorii cei mai noi Rosini, Belini ș. a. nutremântulū celū mai bogatū pentru noue compusețiuni.

Creștinismulū a datū unū sborū nou și la arhitectură și la pictură, mai alesū dela Constantinū celū mare încóce. Arhitecții începură a zidi acum unii după stilulū bizantinū, iar alții mai târziū după celū goticū. După stilulū bizantinū se zidi între altele biserică cea frumósă a

Sofieii din Constantinopole încă în vécule alu 6 lea, care astăzi se află prefăcută în moșea turcescă; totu în acelu stilu se zidi mai târziu și biserica St. Marcu în Veneția, care astăzi trece de una din cele mai frumoșe biserice antice. Precum musica, așia și pictura înflori mai cu deosebire în pământulu celu clasicu alu Italiei, unde artea acésta a fostu privită pururea ca o întreprindere și scólă naționale. Din sinulu acestu pământu a eșitu nemuritoriulu și până astăzi încă neimitatulu pictore R a f a i l ũ, care s'a născutu la anul 1483, și ale căru lucrări încântă până astăzi pe fiăcare zugravu. Totu dela Italia s'a străplăntatū pictura cu urmare bună în Spania, unde unu Murilo și alții ca acesta o aduseră la perfecțiune. În Franța ea veni în flóre subț faimosulu le Brun, care s'a născutu la a. 1619. Acésta aru fi pe scurtu istoria arților liberali la popórele de viță romană. Acum să ne întorcemū privirea la cele de viță străină.

Germanii încă îmbrățișară cu căldură atâtū științele, câtū și arțile cele frumoșe. Poesia lorū încă avu a trece prin mai multe faze, până cândū la începutulu véculei alu 17 le eși la lumină faimosulu Opițu cu scólă sea poetică. Aici trebuie să însemnămū, că impulsulu celu mai viu atâtū pentru științe câtū și pentru arți aū să'lū mulțamiască germanii lu Luteru, reformatoriulu religiunei lorū, care tăinduse de biserica latină, se puse cu totu deadinsulu pe cultivarea limbei germane, ce până atunci era fórtē próstă și împestrită cu cuvinte latine și grecești, și făcu o nouă epocă în a ei propășire.

Englezii se mulțamiră lungū timpū cu cantecele cele frumoșe ale lu Osianu, până cândū baladele și descrierile cele romantice începură a întărâta fantasia lorū cea seriósă, și ai face, ca să trecă mai încolo de Osianu. Către sfârșitulū véculei alu 16 lea eși pe tapetu geniulu celu mai mare poeticu, cunoscutu în tótă lumea cultivată, faimosulu Șecspiru, care aduce poesia engleză la o culme fórtē înaltă. Este unu ce caracteristicu la anglezii, că ei, precum săntū tăiași de conțininte prin pusețiunea cea firéscă, așia și în câmpulu poesiei remănu neatărnași de alte țere, aflându'si materiă destulū de bogată în sinulu propriei lorū națiuni. Poporulū acesta își cunoște de cea mai seriósă problemă a supune natura, pentru ca să scótă din ea interese materialii. În acésta îi urmărescū cu bună ispravă și frații lorū dela Nordamerica.

În musică germanii se deosebiră încă în vécule de mizlocu, mai alesū prin istețimea întrū a sufla în istruminte, întocma ca și italienii întrū sunarea córdelorū. Dela ivirea lu Glucu și Mozartu, care pentru musică a fostu totu aceea, ce a fostu Șecspiru pentru poesiă, subț Haidenu și Betovenu musica a ajunsū la unu gradū prea escelinte.

Arhitectura bizantină precum eși într'o direcțiune către Italia, așia în cealaltă păși către Germania. După ce se deprinseră bine germanii a clădi în stilulu bizantinū, apoi în vécule alu 13 lea le pocni ideea în capū a zidi după modelulu străbunilorū seii ai goțilorū, de unde eși la lumină stilulu goticu, care'si făcu cursulu seū prin tótă Europa. În stilulu acesta vedemū zidite și în patria nóstră câteva biserice, care săntū astăzi luterane, iar pe cândū le zidiseră cavalerii franmasoni erau catolice, și avea de scopū a funda și a lăți catolicismulu mai alesū în vecinele principate, ce după ideea véculei de atunci era privite de eretice. În vécule alu 17 lea stricându se ordinele celu puternicu alu franmasonilorū, stilulu goticu încetulu cu încetulu a începutū a se da uitărei și în loculū aceluia arhitectii se reîntorseră la stilulu anticu, care era sprijinitū fórtē multū de către italienii și mai alesū de frăncii. (Urméză.)

Monarhia austriacă Transilvania.

Sibiiu 20 Maiu. Dela Pasulu Timişului ni se scrie, că timpul e pe acolo totu frigosu, şi că până acuma nu s'au arătatū nicī unū óspe din vecinatulū principatū pentru apele nóstre mineralī. Pag. | 79

La drumulū artificiale din partea nóstă se lucră subt conducerea D. Inginerū Gertnerū cu tótă tǎria, şi este bună speranţă că se va descide în 3 lune. Ce se atinge de drumulū celū din valea prohovei, acela este izprăvitū până la slonulū de pétră, şi acuma s'a apucatū stǎpǎnirea ţerei romăneşti a face podurī pe la locurile mai primejdióse, orǎtiile însă staū ca şi până acuma, se vede că acele cerū consultare mai îndelungată. — Satelitulū ne înştiinţează, cumcă D. Franţu Cerner, care totū déuna s'au sǎrguitū a face multe înlesniri publiculū, a datū iarăşi cărăuşiei sele celei iuţi o estensiune mai mare, şi va începe dela 1 Iuniū călǎtoria acésta de 2 orī pe septămǎnă ca şi până acuma însă prin Ploieşti. — Carulū luī celū iute plécă dela Braşov la Ploieşti — Bucureşti ca şi până acuma dumineca şi mercuria, iară din Bucureşti luna şi joia. O persónă cu 30 funţi greotate plăteşte 10 f. m. c. Carulū iute duce totū odată şi pacetulū postale. D. Cerner a mai înfiinţatū o cărăuşia iute şi între Braşovū şi Elepatacū, care merge spre Elepatacū în tóte zilele la 4 ore după amézī, iară dela Elepatacū la Braşovū la 5 ore diminéţa. Spre comoditatea pasagerilorū a luatū întreprinzǎtorilū mesure, ca acestia să se aducă cu trǎsura din cuartirele lorū.

„Gazeta Transilvaniei“ ne înştiinţează că tǎrgulū de acolo favoritū de unū timpū frumosū decurgé nu multă vioişia. Vite mai vǎrtosū de cele cornute se află în mare numerū şi se ţinū la preţiū, pentru 1 părece de boī mai bunī se cere 250—260 fl. iară de ceī mai de giosū de la 80, 100—120 f. m. c. pentru armesarii de frunte cerū 600—700 fl. Ergeliī de cai încă sǎntū, dar cumpǎrǎtorii nu se pré îrbulzezcū, căci se sperie de preţiurile suite.

Ungaria. A r a d ũ 15 Maiu. Din monumentele, ce se ridicarǎ în deosebite cipurī spre vecinicirea întǎmplǎrii atentatului asupra scumpei vieţi a Împeratului nostru Franţiscū Iosifū I. şi de Dumnezeū scutita'ī viaţă în tóte părţile Monarhiei austriace, este pentru noi de cea mai mare însemnătate fundaţiunea „Franţiscū Iosifénă“ ce s'a înfiinţatū din partea Escelenţiei Sele D. Episcopū Barone de Şaguna în Transilvania întru ajutorilū scolarilorū bunī sǎrguitorī şi seraci. Acestū monumentū trebui să umple de bucuria inimile tuturorū romǎnilorū adeveraţi. Escelenţia Sea préstimatulū D. episcopū ştiū cu tótă ocasiunea a arǎta subpunerea şi datorinţa Sea către înălţatulū nostru Împeratū, iară prin întemeierea acestui monumentū vecinici în inimile romǎnilorū simplū de loialitate şi fiască subpunere, ce'ī caracteriséză aşia frumosū, pentru totdeuna, căci acésta binecuvǎntată faptă va să verse o deşteptǎtorii înriurinţă asupra romǎnilorū spre binele şi cultura lorū. Fericită este naţiunea, fericitū ţinutulū, care are în sinulū seū astfelii de bărbaţi, ce au grige de căpeteniă a lucra pentru ridicarea confrăţilor seī din îngiosirea, la care 'īa condamnatū sórtea, cariī nu numai află mizlóce, ci pe aceste le şi ştiū pune în viaţă, aducândū şi jertvǎ spre înaintarea lorū amesurată geniulū timpului şi împregiurǎrilor de faţă. Nicī cândū nu s'a ridicatū unū poporū, nicī n'a păşitū pe cărarea culturei fără ajutorilū

bărbaților mari stătători în capul trebilor, cari se începă, se lucre mai departe, și se îngrigescă cum să sporască adevărata cultură a confrăților sei. Escelenția Sea D. episcopu Barone de Șaguna apucă a lecui bóla din redăcină, și de aceea nu e îndoială că începutul bunu trebue să aibă și succesu dorit. Pe unde românii nu voru avea bărbați cunoscători de lipsele poporulu acolo negreșit că nici nu voru înainta, ei se voru uita numai la alții cum lucră și facu pentru ajutoriulu seu. Fundațiunea întemeiată și publicată în Nr. 32 alu „Telegrafulu romanu“ ne mișcă să strigămu: Dómnne ajută întreprinderi acesteia, și adă odată timpul și la românii ungurenii și bănațeni, ca și în mizloculu lor să resară asemenea bărbați, cari pre alângă îndemnă să voiască a jertvi spre ajutoriulu nostru și dinariulu celu trebuințiosu, căci precățu e de adeveratú ptoverăiulu letinescu „a jove principium,“ pre atăta e de dreptú și celu românescú „dela capu se împute peștele.“

Austria. Cândú a fostú Împeratulu nostru în anulú trecutú în Berlinú a vorbitú corpulu ofițerescu de acolo în modulú următoriu: „Me bucură să vedú pe reprezentanții armatei prusiane în așa mulțime adunați. Armata înălțatulu rege alú Dvóstră și a arătatú neclintita credință în grei timp; spiritulu însă alú onórei și alú credinței este, ce a legatú tóte bravele armate. Spiritulu de onóre și de credință este ce légă armata Mea cu a Prusiei și pentru aceea eú sântú préconvinsú, cumcă amândóe armatele, de arú veni orí ce întemplări, în credințioasa frățietate de arme vorú sta poternicu lângă olaltă.“

Acuma fiindú regele Prusiei în Viena a primitú cortenirea generalitatei și a corpulu ofițerescu din garnisonulu Vienei și a îndreptatú către dănșii următoriele cuvinte: „Maiestatea Sea Împeratulu a îndreptatú în Berlinú cuvinte către ofițerii mei, ce adăncú aú fostú simțite și vorú remănea neuitate. Eú nu sântú deșertú ca să vreú a face totú aceea impresiune prin vorbele mele, însă eú amú să ve vestescú o înbucurătoria știre: vorbirile Împeratulu au căzutú pe pământú raditoriú, și eú cutezú în adeverú a promite: că decă vomú fi noi vreo dată siliți, ca să tragemú iarășí la olaltă sabia pentru bunulu celú mai înaltú alú omenirei, atuncea fructulu vorbirei Împeratulu se va adeveri prin fapte.

Eú încredințezú pe Maiestatea vóstră, că împreștiata semănătură va aduce bogate fructe.“

V i e n a 26 Maiú. Corespundintele austiracú scrie despre retragerea ambasadorelu din Elveția următoriele: Negoțiațiunile ce s’au ținutú până acuma cu Elveția, a căror scopú a fostú ca acésta să dea destulă garanția pentru îndeplinirea obligațiunelor, ce are asupra’și în privința dreptulu popórelorú, și anume să pună sfârșitú tendințelorú revoluționarie ce se țese de fugari în trãnsa, — nepotândú veni la resultatú doritú, s’a întreruptú, căci subt astfeliú de împregiurări nu a mai fostú nici unú temeiú, pe care să se fie basatú acésta negoțiațiune, dreptú aceea ambasadorele austriacú a părăsitú Elveția, și se zice că și celú elvețianú arú fi părăsitú Viena.

Boemia. Maiestatea sea regele Prusiei cu préstrăluciții principii a ajunsú în 23 Maiú la 12 óre în Tribaú și aú fostú după cuviință salutatú de comandantele de armată Clam-Galas și de Locușiitoriulu Boemie. — În Brodú a păzitú Maiestatea Sea și a ridicatú unú toastú pentru sănătatea Maiestății sele Împeratulu. În curtea drumulu feratú a fostú primită Maiestatea Sea de Arhiducele Leopoldú, de ce. r. generalitate și de Șefii diregătoriilorú civilii, mersă după aceea cu principii în Burgú la Maiestățile Sele, și părăsi la 7 óre Praga după ce deprecă în cele mai

măgulitorie expresiunii totă comitiva mai departe. Atătu în curtea drumului ferecatu, cătu și pe ulițe, ce erau îngrab după potință înfrumșetate, a fostu regele salutatū cu entusiasmū de poporū, la 10 ore 14 minute sēra aū ajunsū în deplină sănătate în Bodenbah, și după 10 minute a contunuatū călătoria spre Dresda.

Moravia. Maiestatea Sea regele Prusiei a ajunsū în 23 Maiū în Lundenburgū, unde a fostū salutatū de Escelenția sea M. C. L. Barone de Berglas și de Locuțiitoriulū Moraviei. O companiā dela regimentulū lui Ielacicī a defilatū naintea Maiestatei Sele. — Totū așia a fostū primitū regele și în Briunū.

Întāmplāri de zile.

Duca de Brabantū s'a decoratū de Maiestatea Sea Împeratulū cu crucea cea mare a S. Stefanū.

Regele Prusiei a cercetatū pe Principele Meternic, și a conversatū cu dānsulū o orā întrēgā.

D. Internunciū austriacū Barone de Bruc a plecatū în 25 Maiū c. n. la Triestū, unde va petrece numai vreocāteva zile, apoi va porni căteva loculū destinațiunei sele Constantinopole.

Dupā înștiințeri din Havana acolo stā încă comerțiulū cu sclavī în flōrea cea mai nerușinatā, în 28 Aprile a venitū lângā Matanșasū o corabiā cu 700 sclavī africanī.

În Colonia s'aū osānditū nu demultū doī cetāțeni pentru furtū cāni la trei anī prinsōre, 3 anī subt privegierea polițianā, și la perderea de dreptulū cetāțianū pe 3 anī, iarā nevasta unuia din acestia la 3 lune prinsōre. Ei s'aū doveditū că aū furatū de 13 orī cāni, pe cariī jungiinduī, le aū vindutū carnea.

În Parisū a muritū Georgiū Diuvalū auctorele „O zi în Versalia“ „Verter,“ și a altorū produse în vārstā de 91 anī.

Gazeta Universale ne înștiințēzā logodna Ducelū de Brabantū cu principesa Maria, fica reposatului Palatinū alū Ungariei Arhiducelū Iosifū, ce arū fi urmatū în 17 maiū c. n.

Prin unū ucazū de curāndū poruncește Împeratorele Rusiei grabnica așezare a liniei telegrafice între S. Petersburgū și între porturile rusești dela marea nēgrā, ce subt relațiunile de față se privește de o mare însemnătate.

Ministeriulū de Comerciū a trimisū îndreptare la Ungaria, Ardélū, Croația, Slavonia, Voivodina și Benatū, cumcā fiecare negoțiatoriū sēu fabricante, ce arū fi căzutū în concursū, ca să pōtā iarāși porta negoțiū sēu fabrica — dēcā bu arū fi fostū privatū de acestū dreptū — are se arate de noū regerințele, ce sântū préscrise pentru acēsta, pe calea ordinariā.

Tiersū renumitulū órecāndū ministru frānțuzescū a izprāvitū istoria florentinā a sea, ea constā din doī tōmī și Tiersū capātā pe ea dela editorele 200,000 francī.

În urmarea unei emisiuni mai înalte amploiați și servitoriī din Ungaria sântū eliberați de însārcinarea, ce zācea pe ei de a face lucrāri publice, sēu a se rescumpera dela ele cu banī.

O scrisōre din Lipova ne înștiințēzā că fundațiunea „Franțiscū Iosifianā“ a făcutū în ținutulū acela alū Bānatului nu numai la romāni cea mai bună impresiune, dar și strāiniī o privescū ca cea mai nimeritā ideiā.

În Socolovca în Galiția a murit în 9 Maiu doi bărbați, o femeie, și 3 copii mâncându bureți, ce de bună sémă au fostu veninați, și o familiă stătătoriă din 4 persoane s'a bolnăvită reu.

În Haiti s'a încoronat Împeratulă Franciscu I. cu o pompă mare.

În 21 Maiu s'au întrodusu în colegiulă loră celă veciă din Sămbăta mare Iesuiții prin însuți Primatele Ungariei.

Negoțiațiunea pentru înființarea facultatei medice la Universitatea din Grațu a încetată deocamdată, și acésta se va înființa acuma la universitatea din Lembergü.

Provinciele venețiene numeră acuma 2,321,625, iară Veneția 117,233 locuitori.

S'a calculat că Franția are trebuință de 1800 spitale, fiecare cu 150 patură, și fiindcă până acuma s'au ridicat 1340, ară mai lipsi 469, ca să corespunză lipsei de ajutoriă medicescă mai vărtosă la sate.

Toți fugari, cari au slugit sub stégurile lui Omerü Pașa sântu îndreptați înlăuntru Turciei, însă nu fără opozițiunea cea mai mare.

Proprietariulă fabricei de Șanpanü în Mohaciü a aflată măiestria cu obicinuitele unelte de casă a pregăti zaharü din napă pentru trebuința de casă a fiecărui omü, și în tómnă viitoriă vră să învețe în doé zile pe oră cine, care va avea poftă de a ști acésta măiestriă, la care nu se cere nici o pregătire.

Direcțiunea de finanță a rescumperată tăbaculă plântătoriloră din Cetnec plătindü maja cu 10, 20, și 30 fl. m. c. Satulă acesta produce până la 15,000 maje.

Băile din Băzăiașü 3 ore îndepărtate dela Timișoră se vorü bucura în sesonulă anului acestuia de o mulțime de óspeți. Direcțiunea de finanță nu a cruțatü celtuiele spre a căștiga lucrulă acestui de cură însenătatea ce o merită. Afară de clădirea unui otelü mărețü, sântü și băile mai lărgite, s'au înființatü și băi reci, pentru seraci, și băi de dușü, s'a diresü și drumulă din tóte părțile.

S'a calculat că trăgători de tăbacü perdü întrunü anü 36½ zile cu servirea năriloră sele.

Germania.

M a n h a i m ü . Aicea s'a arătatü în 19 Maiu c. n. la 9 ore diminéta unü meteorü suprinzătorü de frumosü, ce cu iuțela fulgerului s'a slobozitü pe ceriü în giosü și cu o pocnitură s'a descărcatü în Aeroliți, și fiindü că acestia au lovitü dincolo de podü în zidü, s'au spartü în multe bucăți, care mai tóte au căzutü în Necarü, acele ce saü aflatü, arătă o cójă négră frumósă, și a fostü încă calde când s'au aflatü.

B e r l i n ü 25 Maiü. Maiestatea Sea regele a sositü eră aici dela Viena. Măne séră va fi cununia principesei Ana cu principele Fridrihü din Hessen. Nouă căsătoriții vorü mai remănea vreo câteva septemăne aici. Principele Fridrihü Vilhemü moștenitoriulă tronului pătimește numai de gripă.

Franția.

Știrile din Parisü din 20 Maiü c. n. spunü că stăpănirea din priviința opozițiunei, ce s'a arătatü în corpulă legislativü asupra reîntroduceră §. 86 și 87 din condica penale, ară fi retrasü

paragraful cel de pe urmă. Atentatele asupra persoanei împăratului și asupra mădulărilor familiei împărătești se voru pedepsi dară cu moartea, unde din contra pedepșa morții nu va avea aplecare la comploturi asupra securității statului. — Gazetele Franței se vedu a avea o deosebită bucurie pentru că regina Spaniei ar fi primită pe ambasadorele Angliei la ocaziunea unei festivități cu o recelă mare.

O Corespondință din Parisu din 22 Maiu c. n. zice: Regele Franței Franț I. care era cel mai mare contrariu alu împăratului Carolu alu 5-le ar fi zis: „Eu aș vrea se vedu odată testamentul lui Adamu ca să me convingu ore lăsațu elu verului meu împăratului totă America de moștenire,“ în acestu înțelesu vrea Ludvicu Napoleone a trimite o flotă la Hina ca să împedece, ca Anglia să nu tragă singură folosu din derăpănarea imperiului hinesescu. — Despre cauza rusa-turcescă și despre scimbarea ministrilor în Stambulū își bată și în Parisu mulți capulū fără să potă ști starea adeverată a lucrurilor.

Turcia.

Știrile cele mai noue din Constantinopole din 16 Maiu c. n. ne aducă fama despre o schimbare totale a ministeriului turcescu. Gazetele și spargu acum capulū, talmăcindu unele, că acesta modificare s'ar fi făcutu în favoarea Rusiei, era altele zicandū, că Sultanulū numai de aceea și a scimbatu ministeriulū, pentru ca Mencicof să fie silitu de a mai da Pôrteii timpū de socotitu, și așia acesta să mai câștige într'aceea vreme. Fie însă ori cum, sfârșiascāse crisa, în care se află astăzi Turcia, cu sabia ori în pace, —, nu va trece multu timpū, și Turcia va da peste noue nevoi, nu din partea poterilorū din afară, ci ciarū de către locuitorii sei. Ura cea fanatică, ce încă totu o mai pôrtă turculū celū reginitu asupra creștinului, și asupra legii lui, pôte să aducă pe pôrtă în totu minutulū într'o crisă, care să'i amenințe esistența. Pentru ca să cunoștemū, până încātū e de sălbatică și înverșunată ura turculū asupra creștinului, împărtășimū după Gazeta universale următóriile întâmplări. Într'unū satū grecescu aprópe de Coniah năvăliră Turcii acum de curandū în biserică, zdrobiră tóte icónele și vasele cele sfinte, profanară altariulū în cipulū celū mai spurcatū, în loculū răstignirei măntuitorilū fu spānzuratū deasupra oltariulū unū căne mortū, era preotulū fu ucisū. O altă brutalitate comiseră Turcii în ostrovulū Calci aprópe de Constantinopole în zioa de S. Georgiū. În zioa acesta pușcară Grecii, ca și la alte sărbători. În insula Calci se zice însă că ar fi opritū pușcatulū din causă, că aci se află scóla de marină. Unū cavas vru să prinză pe unū Grecū, carele pușcase. Acesta se împotrivi și fugi în biserică. Cavasulū se luă după dānsulū cu sabia trasă. Greculū i smulge sabia din mână și 'io frānge. Acum scóse cavasulū pistólele, dară vr'o cățiva inși 'lū apucată și 'lū aruncară afară. Într'aceea slujba în biserică se ținū mai departe, și după sevărșirea ei unii se duseră acasă, era alții intrară prin cafenele. Dară cavasulū recvirase într'aceea în scóla de marină milițiā, care acum porni și atacă cu baionetulū implāntatū pe toți, pe căți 'i întâlnea pe ulițe, seū pe dinaintea cafenelelorū. Așia căzu unū omū bătrānū cu unū tăierū de lapte acru în mână, strāpunsū fiindū de baionetū. 30 de persóne se rāniră mai greū ori mai ușiorū, altele remaseră mórte. Acesta se întâmplă în Stambulū, dară încă în provinție ce va fi?

Neguțitorii din Bosnia laudă pusețiunea cea bună a creștinilor din eparhia vlădicii din Zbornicū. Acestū venerabile păstoriū sufletescū administreză dregătoria sea cu multă omeniă. — Stăpănirea rusescă hotărătū 1000 fl. m. conv. pentru reedificarea mănăstirei Ostrogū.

Timesulū, care până acuma în contră cu celelalte gazete privea fără grige la diferențele ruso-turcești, și stricarea relațiunelor amicabilī între aceste doe poterī o ținea fără potință, mărturisēște acuma, că cele mai noue știri din Constantinopole sântū cu multū mai nepăciuitoarie, decât ce s'a așteptatū.

Morningheraldū zice că decă Anglia și Franția nu vorū sprijini pe Turcia în contra pretensiunelorū lui Mencicof, ea atunci se va face provincia muscălēscă.

Din Parisū se scrie din 20 Maiū, că spaima ce domnī în bursa de acolo în urmarea știrilorū primite din Constantinopole s'a mai așezatū, căci orī cine pōte pricepe că din greutățile diplomatice nu va prorumpe resbelulū delocū în flacără. Se spune în burză, cumcă la ministeriulū din afară în Parisū arū fi sositū știre că cuestiunea Patronatului asupra grecilorū va lua sfârșitū bunū.

După cele mai noe știri din 17 Maiū c. n. ce aū sositū din Constantinopole se vorbește acolo de obște despre deciațiunea resbelului din partea Rusiei. Ministri se înțelegū prēbine între sine, s'aū alesū cum se zice la olaltă, și aū căștigatū întărirea Sultanului, și totū odată și nemărginită plină potință. — În Constantinopole se face pregătire militare, și unū corpū de observațiune se va mișca la granița ruso-turcēscă. Armele ce saū gătitū pentru Turcia în țere străine aū sositū în Constantinopole, și s'aū datū stăpănirei. Flota frănzuzēscă s'a apropiatū de Dardanele, și așia D. Dela Cour dovedēște, cumcă elū ajutoriulū, ce aū făgăduitū porții, îlū va și da cu tōtă serioșitatea. Luī se adscrie și purtarea îndărjită a Porții către Mencicof. Stăpănirea a pregătitū spre publicare unū actū pentru emanciparea tuturorū creștinilorū, din care causă se așteptă cumpănitorie și mari scimbări în administrațiune. Ministeriū de acum dă destulă garanția pentru acēsta. Unii vrēū să știe că principele Mencicof după ce a așteptatū 3 zile în zedarū respunsū la ultimatulū seū, arū fi plecatū cu vaporele Besarabia, și a lăsatū sudiții rusești sub protecțiunea ambasadei danice, și că sarū fi trimisū la Varna inginiri și gălie de resbelū, că Turcia arū fi reciematū miliția de rezervă, și arū fi rânduitū ridicarea glōtelorū. Toți credū aici, că resbelulū este la ușă, muți dintre neguțitorī vindū mărfile pe nimica numai se scepe de acolo, artiele aū scăzutū și baniī sunătorī saū redicatū cu 3 percentū. Acēsta veni mai cu sēmă de acolo, căci unii întărescū cumcă principele Mencicof arū fi amenințatū cu ocupațiunea principatelorū românești, ce însă sarū potea face numai cu învoirea celorlalte poterī, căci altfeliū flota anglo frănzuzēscă va trebui să între în Bosforū.

Știri comerciale.

Constantinopole 16 Maiū. Inimile sântū apăsate pentru faimele ce se totū împreștie pe aicea, și află atăta crezământū, de totū comerciulū a stătutū, și cursurile n'aū nicī o statorniciă.

Viena 27 Maiū. Bursa a fostū astăzi tare mișcată pentru faimele ce veniră dela Constantinopole despre causa ruso-turcică.

A r a d ũ 27 Maiũ. Timpulũ frumosũ este semãnãturilorũ prẽ favoritoriũ, proprietariĩ se ãmbulzescũ cu vinderea bucatelorũ, dar puținũ potũ vinde. Vinulũ remãne neglesũ cu totulũ, Ńi cu prețuri de 3, 4, fl. de acovũ, nu are nici o cãutare.

P u b l i c a r e a

Pag. | 85

Sumelorũ dãruite la fundațiunea Franciscũ Iosifianã:

	în M. C.
Dela Escelenția Sea D. Episcopũ Andreiũ Barone de Șaguna — —	1000 f. —
„ N. N. — — — —	104 f. 16 cr.
„ P. Ce. D. Protopopũ I. alũ Sibiiului I. Moga o obligațiune de — —	100 f. —
„ P. Ce. D. Protosingelũ și Prfesorũ de Teologiã Dr. Gregoriũ Pantasi	40 f. —
„ Ce. P. Simeon Teotelecan Parohũ la Muntele rege — —	5 f. —
„ Ce. P. Ioan Popovicĩ Par. la Tãmpa — — — —	5 f. —
„ Ce. P. Simeon Popovicĩ „ la Hinidóra — — — —	5 f. —
„ Ce. P. Ioan Ioanovicĩ „ la Nadoș sãsesc — — — —	5 f. —
„ Clericulũ Ioan Bozãmianũ din Șeica mare — — — —	5 f. —
	<hr/> 1269 f. 16 cr.

Î n ș t i i n ț a r e .

În Tipografia diețesanã se aflã din **Molitvelniculũ bogatũ** eșitũ acumũ de curãndũ de sub teascũ și esemplare legate. Prețitulũ unuĩ esemplaru cu 4 f., iarã nelegatũ cu 3 fl. m. c.

Dela Direcțiunea Tipografieĩ diecesane.

Cursulũ banilorũ la Viena în 26. Maiũ. Calend. noũ.

Aurulũ _____	113 ³ / ₈
Argintulũ _____	108 ³ / ₈

Redactor respunzãtoriu: **Dr. Vasici.**

Editura și tipariulũ Tipografieĩ diecesane.